

Rødt Nytt

GRATISAVISA TIL RØDT Nr. 4 2012

B-Postboks

Returadresse: Rødt
Osterhaus' gate 27
0183 Oslo

Europadebatt: **EØS truer faglige rettigheter**

Foto: European Parliament/CC.

Boligpolitikk:

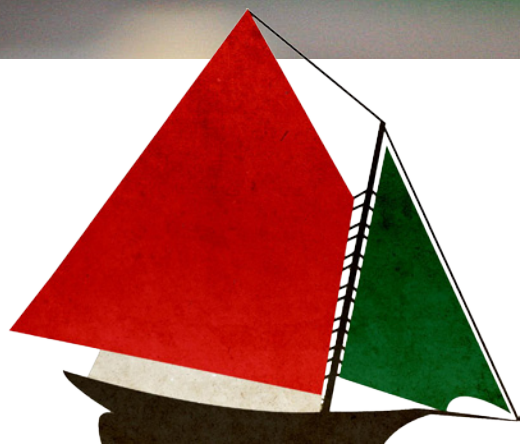
– Ta boligene ut av markedet!

Foto: Steve Hoang/CC.

Solidaritet:

– Reis til Palestina!

Illustrasjon: Ship to Gaza.

LEDER:

“Kapitalismen er destruktiv og menneskefiendtlig.”

TURID THOMASSEN, LEDER I RØDT

ØKONOMISK KRISE:

“Moderasjonslinja er dårlig krisepolitikk.”

BJØRNAR MOXNES, NESTLEDER I RØDT

Turid Thomassen
turid.thomassen@roedt.no
leder i Rødt

Gratulerer med dagen!

LEDER

Jeg er kommunist. Kapitalismen skaper overproduksjonskriser, produksjoner stanser opp, folk kastes ut i arbeidsløshet og fattigdom, naturen ødelegges, imperialiststatene bomber folk og samfunn, kunnskap holdes borte fra dem som ikke kan betale. Kapitalismen er destruktiv. Folk forsvarer allmenningsretten i Norge. På en måte er skoler, biblioteker, helsevesen uttrykk for en felles-isme. De er ikke det på ordentlig under kapitalismen, men likevel kan de brukes som eksempler på at folk skal få etter behov. Yte etter evne og få det de trenger. Alt kan fordeles slik, også på verdensbasis.

Venstresida i den politiske kampen er dem som slåss mot vikarbyrådirektivet. Deres handlinger er venstre, og det er handlingene som teller. Kampen mot tvungent deltidsarbeid i kvinneyrkene er en kamp fra venstre. Kamp for å forsvare flykninger, mot gruveselskapenes avfallsdeponier i sjøen, mot norsk deltakelse i USAs kriger, for solidaritet med Palestina, er deler av den store kampen mellom klassene. Fagbevegelsen, miljøbevegelsen, Attac, Nei til EU er også organisasjoner som er viktige venstresida, fordi de er og kan være en del av en brei front for arbeiderklassens krav.

Rødt er for arbeiderklassen som vi ikke må glemme at har to kjønn. Vårt klasseperspektiv gjør at vi ser nedenfra og opp, ikke ovenfra og ned. Partiets politikk utvikles gjennom de erfaringene vi får når vi slåss som medlemmer og parti sammen med folk. Det skjer når vi deltar i fagforeningene, på arbeidsplassene våre, når vi deltar i kamper for å forsvare sjukehemmer mot nedleggelse, i alle bevegelser som vi er aktive i, som kampen mot pensjonsreformen. Der lærer vi og lærer bort.

Kapitalismen ødelegger mennesker, miljø og produksjon, hindrer vitenskap i å komme menneskeheten til gode, gjør alt til varer, også mennesker, dreper og sulter folk, og der den ikke dreper, gjør den millioner av mennesker bekymra og ulykkelige. Kapitalismen er menneskefiendtlig. I stedet vil vi ha en klasseløs verden der folk bidrar med det de kan, og får det de trenger.

1.mai er en dag arbeidsfolk har til å vise solidaritet med hverandre på tvers av alle landegrensene, kjønn og farge. Bruk den og vit at vi er mange som ønsker forandring.

Rødt Nytt

Redaktør:
Brage Aronsen
brage@roedt.no

E-post:
roedt@roedt.no

Telefon: 22 98 90 50
Konto: 7874 05 56478

ISSN: 1504-7660 (avis)
1504-7679 (pdf)
Trykkeri: Nr1Trykk

Utgiver: Rødt
Osterhaus' gate 27
0183 Oslo

EU blir en stat

EU: Den europeiske union er i ferd med å bli en antidemokratisk superstat. Foto: Giampaolo Squarcina/CC.

EU-MOTSTAND

Jo Skårderud jo.skorderud@gmail.com

Arne Byrkjeflot, leder for LO i Trondheim og bystyreprerentant for Rødt mener at det er en tydelig og farlig utvikling i EU.

– EU er i ferd med å bli en superstat uten de viktigste kjennetegna for et demokrati. Regjeringa velges ikke, men det er bare den som kan foreslå lover, parlamentet har bare utsettende myndighet, intet felles språk, ingen felles historie, ingen felles debatt. Det vi ser er en helt ny type statdannelse, det motsatte av frihet, likhet og brorskap. En slags embetsmannstat med grunnlovfesta markedsliberalisme og grunnlovfesta ikke-demokrati, med makt til å avsette regjeringer og innsette embetsmannsvelde i Hellas og Italia. EU-domstolen kan dømme på alle områder, ikke bare indre marked. Det siste er finanspakten der statsbudsjett som skal forhåndsgodkjennes i EU, der det er forbudt med motkonjunkturpolitikk, der det er automatiske bøter ved budsjettunderskudd.

Truer europeisk fagbevegelse

Byrkjeflot mener EUs statsdannelse utgjør en stor

trussel mot europeisk fagbevegelse.

– EU-staten er blitt en maskin for å undertrykke fagbevegelsen. I doms form har den stadfesta at markedsliberalismen står over retten til å kjempe for tariffavtaler, at bare rene minstebestemmesler kan kreves. Velferdsrettigheter kjempa fram gjennom hundre år fjernes. Det finnes ingen effektiv nasjonal måte å slåss mot dette monstret, du kan kaste regjeringer men politikken forblir den samme.

Norge er i en bedre posisjon, mener Byrkjeflot, men heller ikke her er vi trygge for den negative utviklinga.

– Norge er i en særstilling. Vi er ikke med i EU, vi har ikke Euro, men EØS-avtalen representerer et økende problem. Når en ikke kan kreve mer enn minstebestemmelser blir resultatet sosial dumping. Vi kan holde lenger, men vi er dømt til å tape. Vi må ut av EØS. Men også her frykter jeg at kravet blir faglige rettigheter ut av EØS-avtalen. Det er en umulighet.

Må finne alternativer til EØS

Byrkjeflot mener at kravet om at Norge må ut av EØS er bør være den viktigste saken for venstresida.

– EØS-avtalen er ikke lenger til å leve med. Det gjelder spesielt EUs overstyring av norsk

Innleie truer det anstendige arbeidslivet

VIKARBYRÅDIREKTIVET

Brage Aronsen brage@roedt.no

– Regjeringas tiltakspakke i kjølvannet av Vikarbyrådirektivet er «too little, too late». Isolert sett er flere av tiltakene gode, men det er ikke nok til å gjøre noe med hovedutfordringa: Et anstendig arbeidsliv krever organiserte arbeidere, sier Joachim Espe.

Espe er rørlegger, tillitsvalgt og blir ny faglig leder i Rødt etter landsmøtet 4. - 6. mai. Han mener hovedsida i tiltakspakka er god, men at den bare sukrer den bitre pillen: full anerkjennelse av bemanningsbyråene som arbeidsgivere.

– Tiltakspakka er et forsøk på å gi tillitsvalgte og fagorganiserte flere verktøy i møte med «det nye arbeidslivet». Men hovedproblemet er at bemanningsbyråene i sin natur undergraver hele fagforeningsmakta. Tiltakenes verdi blir kraftig

reduert når fagbevegelsen mister sitt grep om en stor del av arbeidsstyrken ved at de faller utafør de kollektivene hvor arbeiderne organiserer seg, sier Espe.

Et av tiltakene arbeidsminister Hanne Bjurstrøm har framhevet er lovfesta drøftingsplikt for innleievirksomheten med de tillitsvalgte om bruk av innleie. Arbeidstilsynet skal håndheve drøftingsplikta. Espe mener drøftingsplikt er utilstrekkelig.

– Drøftingsplikta, slik den er foreslått, vil bare føre til at Arbeidstilsynet kontrollerer at tillitsvalgt blir tatt med på råd. Drøfting er ikke det samme som forhandling. Arbeidsgivers styringsrett vil veie tyngre enn all verdens gode argumenter. Et mer offensivt tiltak ville vært dersom tillitsvalgt fikk forhandlingsrett, og Arbeidstilsynet kunne håndheve gjennom pålegg. Det ville vært gitt tillitsvalgte et verktøy de kunne brukt aktivt til daglig.

– Heller ikke forhandlingsrett løser problemene knytta til innleie automatisk. Ta mitt firma som

arbeidsliv. Vi kan ikke leve med at vi kun kan kreve minimumsvilkår når tariffavtaler allmengjøres og det stilles krav ved offentlige anbud og oppdrag. Skal offentlige bedrifter overleve i en anbudsprosess kan vi ikke ha det slik at private kan dumpe prisen fordi de betaler 10% mindre av lønna til pensjon. EØS-avtalen gjør det umulig å kreve like pensjonsrettigheter både ved anbud og innleie.

– Vi ser at EU-domstolen griper inn i retten til streik og boikott. Dette er fundamentale rettigheter som ikke skal underlegges markedsfriheter. Med Vikarbyrådirektivet lar vi EFTA-domstolen bestemme over helt sentrale deler av norsk arbeidsmiljølov. Vi mener faste ansettelse er selve grunnlaget for den norske modellen og fagforeningenes styrke, og vi mener EU skal holde fingrene fra fatet.

– Både på arbeidslivsområdet og andre områder ser vi at EØS-avtalen er langt mer omfattende enn det noen trodde i 1992. Mer og mer flyttes fra norske myndigheter til Brussel. Vi må derfor finne alternativer til EØS-avtalen og få Norge ut så fort som mulig, avslutter Byrkjeflot.

Rødt-politiker: Arne Byrkjeflot. Foto: Ane Bysheim.

eksempel: Som tillitsvalgt har jeg forhandlingsrett gjennom tariffavtalen når det kommer til bruk av innleie. Så lenge Arbeidmiljøloven §14-9 sier at folk skal være fast ansatt og så lenge tillitsvalgt ikke godkjenner innleie ved en skriftlig avtale, er all bruk av innleie ulovlig med mindre det dreier seg om arbeid som adskiller seg fra det som vanligvis utføres i bedriften. I mitt firma dreier det seg i snitt om rundt 30% av arbeidsstokken de siste fem åra.

– Det er gledelig at tillitsvalgt hos innleier skal få innsynsrett i den innleides lønns- og arbeidsvilkår, men vi er kritiske til at det forutsettes at tillitsvalgt har taushetsplikt. Medias avsløringer av lovbrudd har spilt en viktig rolle i kampen mot sosial dumping. Bemanningsbyråene har en tendens til å ta Arbeidmiljøloven på alvor først når det blir et omdømmespørsmål. Adecco-saken i fjor er et godt eksempel på det.

– Rødt ønsker å gjeninnføre forbudet mot utleie av arbeidskraft. Vikarbyrådirektivet, med eller uten tiltakspakke, er et skritt i motsatt retning, sier Espe.

Kunnskap: Lars Olsen (t.h.) innleda om utdanning på Manifest Årskonferanse. Foto: Anja Rolland.

RØDT Norge RUNDT

TRONDHEIM:

Tusener protesterte mot nazivold

Én uke etter at 25 nynazister demonstrerte i Trondheim, samlet tusenvis av trøndere seg i en markering mot nazisme i Tordenskjoldparken, melder Adresseavisen. Rødts Ronny Kjeldsberg sa i sin appell at nazismen er verdens verste ideologi.

– Sist helg marsjerte 25 nazister i Trondheim. I dag går over tusen mennesker gjennom byens gater og markerr sin avsky mot nazivolden, sa Kjeldsberg til kraftig applaus.

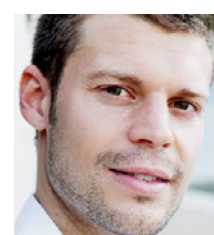

BERGEN:

Rødt-politiker anmelder netthets

Anna Kathrine Eltvik skrøt på Facebook av positiv utvikling i innvandrerbrydel. Kort etter ble hun skjelt ut og kalt landssviker.

– Grunnen til at jeg nå velger å gå til politiet, er at jeg merker disse truslene gjør noe med meg. Jeg er blitt mer skvetten og kikker meg stadig oftere over skulderen. Jeg føler meg rett og slett utrygg, sier Eltvik til NRK Hordaland.

OSLO:

Mot sosial renovasjon

Oslo-ordfører Fabian Stang (H) får kritikk for sitt utspill, hvor han ber Regjeringen gjeninnføre tiggeforbudet som ble opphevet i 2006.

– Dette forslaget er sosial renovasjon og ingen ting annet. Hensikten er at vi velfødde skal slippe å plages av at andre forsøker å få seg mat i magen, sier Rødts gruppeleder i bystyret i Oslo, Bjørnar Moxnes, til Aftenposten.

NORD-NORGE:

Vil ikke bruke penger på krig

Rødt-leder Turid Thomassen reagerer på at Forsvaret blåser av rundt 300 millioner på øvelsen Cold Response.

– Hvis det er for å ruste seg til nye operasjoner som de Norge har hatt i Libya og har i Afghanistan, er det ikke slik Rødt ønsker å bruke ressurser, sier Thomassen til VG Nett.

Rødt-nestleder: Bjørnar Moxnes. Foto: Kenneth Sortland Myklebust/kolonihaven.no.

– Moderasjon er dårlig krisepolitikk

ØKONOMISK KRISE

Brage Aronsen brage@roedt.no

Rødt-nestleder Bjørnar Moxnes mener formaningene om moderasjon er feil svar på den økonomiske krisa. Han advarer mot en krisepolitikk som bare vil forsterke krisa.

– Situasjonen i Europa viser oss at det er veldig vanskelig for folk i kriserammede land å stå imot kuttpresset. Sjøkkdoktrinen virker dessverre akkurat slik Naomi Klein beskriver den: De europeiske elitene utnytter krisa til å gjennomføre grunnleggende systemendringer som er så brutale at de bare kan settes i verk i samfunn lammet av sjokk og i politisk krise. Grekere, spanjoler, portugisere, irer og baltere påtvinges mer av den samme politikken som har skapt krisa vi nå er i.

– Oppskriften er panikksalg av offentlig eiendom og ti år eller mer med massearbeidsløshet, fattigdom og velferdskutt. En stor del av den unge generasjonen i Europa vil ikke komme i arbeid hvis Pengefondet og EU-kommisjonen får bestemme kursen, sier Moxnes.

– Moderasjon er beskjeden fra Jens Stoltenberg og Sigbjørn Johnsen til arbeidsfolk i nedgangstider. Det bærer også årets lønnsoppgjør preg av. Innstrammingspolitikk og synkende lønnsandel vil imidlertid bare gjøre vondt verre. En viktig årsak til krisa er nettopp at lønningene ikke har holdt tritt med produktivitetsveksten, slik det var til langt inn på 1980-tallet. Lønnsandelen har gått kraftig ned i de aller fleste OECD-land, mens profittandelen har gått tilsvarende opp.

– Dette betyr også en maktforskyvning i arbeidslivet som har ført til at storselskaper, banker og dominerende finansformuer har blitt konsentrert og blitt større og større, på færre og færre hender. Krav om moderasjon fører for det første til lavere etterspørsel. Det er dårlig krisepolitikk. I tillegg styrker det arbeidsgiversida og kapitalkreftene. Det er også dårlig krisepolitikk.

– Derfor må vi slåss mot moderasjonslinja. I land etter land har gevinstene blitt privatisert og tapene sosialisert, en slags omvendt sosialisme. Vi må stille krav om at folk flest i Norge ikke skal betale regninga. I tillegg må vi mobilisere bak kravet om solidaritet med folk i Europa. Norge kan gi langsiktige, rentefrie lån direkte til den greske staten, men har i stedet lånt ut 50 milliarder via Pengefondet. Med lånet følger knallharde krav om kutt i offentlige budsjetter og velferd, reformer i offentlig sektor og arbeidsmarkedstiltak. Da opptrer Norge som lite annet enn en markedsliberal utpresser, avslutter Moxnes.

En tredje boligsektor: Kan boligene tas ut av markedet? Foto: Steve Hoang/CC.

Vil bygge boliger utenfor markedet

ARBEIDSLIV

Ola Innset olainnset@hotmail.com

Roar Eilertsen fra De Facto foreslår en tredje boligsektor med subsidierte boliger utenfor markedet. Han får støtte fra Rødt-nestleder Bjørnar Moxnes.

– Når markedet griper inn i menneskers sosiale liv så er det brutalt. Det skaper vinnere og tapere. Utgangspunktet for velferdsstaten var at markedsløsninger fungerer dårlig for folk flest på disse områdene. Det finnes alternativer, og dette var hele utgangspunktet for etterkrigstidas sosiale boligpolitikk, sier Roar Eilertsen. Han er daglig leder av De Facto kunnskapscenter for fagorganiserte, og har den siste tida skapt en viss oppsikt med sitt forslag om en tredje boligsektor.

Supplement

Eilertsens forslag går ut på å bygge boliger i en tredje sektor, som et supplement til det markedsbaserte boligmarkedet og utleiemarkedet. Han vil at Husbanken skal få økte rammer til å finansiere disse boligene til subsidiert pris og lånerente, for å gjøre det økonomisk overkommelig å skaffe seg en bolig.

Men boligene skal ikke bli spekulasjonsobjekter, og boligbyggelagene skal ha gjenkjøpsplikt slik at hver og en kan selge seg ut når en måtte ønske, til samme pris man kjøpte for, pluss minus prisutviklinga i samfunnet for øvrig.

Offensivt

– Forslagene vi har sett den siste tida, blant annet om å ha en egen boligminister og så videre, er alle tiltak for å forsøke å få markedet til å fungere, sier Eilertsen, som mener at man må forsøke å ta boliger ut av markedet for at alle skal få oppfylt retten til bolig.

– Det sies stadig at man må pålegge kommunene å «legge til rette» for bygging av flere boliger. Jeg er ikke imot at det bygges boliger også innafor

De Facto-leder: Roar Eilertsen. Foto: Ola Innset.

markedet, og at man bruker politikk for å få til dette, men vi trenger noe mer offensivt, og da må vi ta deler av boligsektoren ut av markedet, sier han.

Finnes allerede

Bygdøy Boligspareklubb for Eldre vant nylig en seier i Høyesterett, etter at en gruppe arvinger gikk til sak mot dem fordi deres vedtekter ikke tillot å selge boliger i sameiet til markedspris. Rettsaken pågikk i over åtte år, men pensjonistene fikk til slutt medhold i at det er lov å selge boliger lavere enn såkalt markedspris.

– Dette er en modell som allerede eksisterer i mindre målestokk i ulike stiftelser og selskaper, og som fungerer godt for alle som ikke er opptatt av bolig som investeringsobjekt, sier Eilertsen.

Konstruktivt forslag

Eilertsen orienterte om sitt forslag på et forummøte i regi av Rødt Oslo i mars hvor også Ståle Holgersen fra Lunds Universitet og Senter for Byøkologi deltok. I etterkant plukket Rødt-nestleder Bjørnar Moxnes opp tråden i et innlegg i Dagsavisen.

– Dette er konstruktiv, systemkritisk politikk som vi trenger mer av fra Rødt framover, sier Moxnes til Rødt Nytt.

– Det er mange detaljer som må på plass før et slikt forslag kan settes ut i livet, men som et supplement til dagens boligmarked er dette både mulig og håndterbart, avslutter Eilertsen.

Alternativprosjekt: Sigbjørn Gjelsvik presenterer Alternativrapporten. Foto: Nei til EU.

– Det finnes alternativer til EØS

EØS

Brage Aronsen brage@roedt.no

Nei til EU-veteran Sigbjørn Gjelsvik mener «et slankere EØS» er nødvendig for å tilfredstille fagbevegelsens krav til avtalen.

– Utenriksminister Jonas Gahr Støre ga Europautredningen instruks om ikke å se på alternativer. Hvorfor dette skjedde kan det nok være ulike oppfatninger av, men det er ikke tvil om at en del aktører i den politiske debatten i Norge har ønsket å fremstille EU-medlemskap som det eneste alternativet til dagens EØS-avtale. Vår rapport synliggjør at denne myten ikke har noen rot i virkeligheten, sier Sigbjørn Gjelsvik til Rødt Nytt. Han har vært prosjektleder for Alternativer til dagens EØS-avtale, som nylig la fram sin rapport.

– Vi belyser totalt 8 alternativer til dagens EØS-avtale, alt fra EU-medlemskap til det å ikke skulle ha noen egen handelsavtale med EU og basere seg på det multilaterale handelsregelverket. Mellom disse ytterpunktene drøfter vi ulike varianter av endringer i dagens EØS-avtale, samt ulike varianter av handelsavtaler til erstatning for EØS.

Gryende oppvåkning

– Prosjektet tar ikke stilling for eller mot EØS eller for et bestemt alternativ. Men vårt utgangspunkt er at EØS-avtalen er blitt en svært omfattende avtale og langt mer inngripende enn forutsatt fra det flertall som gikk inn for avtalen i sin tid. Det er derfor viktig å se på hvordan vi kan gjenvinne nasjonal styring på viktige samfunnsområder, enten gjennom endringer i EØS eller gjennom å erstatte EØS med en handelsavtale med EU.

Kritikken av EØS-avtalen er tilsynelatende på frammarsj i fagbevegelsen. Hva tror du det skyldes?

– Jeg tror det handler om en gryende ideologisk oppvåkning i forhold til hva slags system EØS knytter oss til, hvordan EØS fratrar Norge styringsredskap på viktige politikkområder og

endrer maktforhold i det norske samfunnet.

– Gjennom flere dommer fra EU-domstolen, som den såkalte Laval-kvartetten, strammes grepet om EUs medlemsland. Tilsvarende skjer for EØS-landet Norge, der faglige rettigheter, Arbeidsmiljøloven, norske tariffavtaler og tiltak for å hindre sosial dumping, blir utfordra av overvåkingsorganet i EØS, ESA og EFTA-domstolen.

– Alternativprosjektet har fått Stein Stugu ved De Facto til å gjennomgå status for de 15 krav som LO i sin tid stilte til EØS. Hans konklusjon er at kun 2-3 av kravene kan sies å være oppfylt med dagens EØS-avtale, forteller Gjelsvik.

En reforhandla avtale?

Hva slags konsekvenser kan EØS-avtalen få for norsk arbeidsliv i tida som kommer?

– Taper staten saken om almenngjøring av verkstedoverenskomsten, vil hele almenngjøringsinstituttet som et virkemiddel for å hindre sosial dumping kunne stå i fare. Vedtas Vikarbyrådirektivet har man ingen garanti for at arbeidsmiljøloven kan opprettholdes som i dag.

Næringsminister Trond Giske mener det er urealistisk å reforhandle EØS-avtalen?

– Det spørsmål som Giske i såfall må gi svar på er hvorfor det kun er den ene part, EU, som skal kunne komme med endringer i samarbeidet, det være seg nye direktiver som forventes implementert av Norge og nytolkning av avtalen som dramatisk endrer avtalens virkeområde. Hvorfor skal ikke Norge, ut fra våre nasjonale interesser, kunne fremme forslag til endringer i avtalen, eksempelvis for å bringe avtalen mer i tråd med de forutsetninger som flertallet på Stortinget i sin tid hadde til EØS?

Hva tror du blir resultatet av EØS-debatten som planlegges til LO-kongressen neste år?

– Jeg tror det er gode muligheter for at LO-kongressen neste år vil vedta at EØS må bringes i pakt med de krav som LO i sin tid hadde til avtalen, og at Norge må ta de nødvendige initiativ overfor EU for å sikre dette. Vårt alternativ om «et slankere EØS» vil være nyttig å drøfte i så måte.

Økonomistudent: Marie Sneve Martinussen. Foto: Ingar Haug Steinholt.

Kapitalismen har skapt krise

ØKONOMISK KRISE

Fredrik V. Sand fredik@roedt.no

Det finnes mange måter å analysere den økonomiske krisa på, men en kommer ikke unna at den er en grunnleggende systemkrise, mener økonomistudent og AU-medlem i Rødt, Marie Sneve Martinussen.

– Å finne årsaken til den økonomiske krisa som nå herjer Europa blir på mange måter det motsatte av å lete etter ei nål i en høystakk. Det er like mange kriseforklaringer som det finnes økonomikommentatorer. Disse peker på Euro-samarbeidet, uregulerte finansmarkeder, dårlige skatteinnkrevingsrutiner i Hellas, lave renter, motkonjunkturpolitikken etter krisa i 2008 og høye gjelds nivå.

– Alt dette må med i analysen, du finner også dårlig økonomisk politikk innfor alle områder. Men om man skal nøste seg tilbake til et utspring, en kilde til problemene blir det vanskelig å komme utenom det kapitalistiske systemet i seg sjøl. For selv Robin Hood-skatt, reguleringer og keynesiansk politikk kan ikke dekke over faktumet at kapitalismens krav til stadig økonomisk vekst skaper irrasjonelle produksjonsforhold, sier Sneve Martinussen.

– Samfunnet er avhengig av å produsere varer og tjenester. Men når denne produksjonen styres av kortsiktig profittsyn er det ikke lengre det samfunnet trenger som blir produsert.

– Slitesterke nylonstrømpebukser fra 60-tallet blir byttet ut med strømpebukser som er så dårlige at de må regnes kun til engangsbruk. Dette er i utgangspunktet bare litt upraktisk for den rike delen av verden. Men når lønninger kuttes, statsbudsjetter halveres og arbeidsledigheten stiger blir det annerledes. Og da ser vi andre dramatiske konsekvenser med kapitalismen, dette brukes til å sette demokratiet til side.

– Vest-Europa har blitt brukt som et eksempel på at demokrati, valgfrihet og velferd kan gå hånd i hånd med det kapitalistiske systemet. Men det vi ser nå er et tydelig bevis på at kapitalisme og demokrati ikke passer sammen. Når det går dårlig i kapitalismen, som følge av overproduksjon og ubalanse i markedene er det ikke lenger rom for demokrati og folkestyre. Da må vi erstatte de folkevalgte med «fagfolk», det vil si teknokrater og økonomer som det sies veit hvilken medisin som fungerer.

– Problemet er at det ikke er snakk om noen medisin, det er snakk om pest eller kolera, og ofte gis ikke folk noe valg. Man får statsledere ingen har valgt, som selger ut offentlig eiendom til private aktører, og kutter i offentlig pengebruk, som bare bidrar til å begrense etterspørsel og til å øke arbeidsledigheten.

– Slik er logikken, eller mangelen på logikk, i et samfunn hvor profitt står foran behov. Derfor må vi peke på elefanten i rommet, og elefanten i rommet er kapitalismen. Kapitalismen er grunnleggende udemokratisk, og nå ser vi konsekvensene.

Oljemotstander: Elin Volder Rutle. Foto: Brage Aronsen.

Oljeindustrien rammer annen industri

OLJENASJONEN

Fredrik V. Sand fredrik@roedtno

Den siste tida har det blitt advart mot en todelt økonomi i Norge på grunn av avstanden mellom oljeindustrien og landindustrien. Elin Volder Rutle, klima og næringspolitisk ansvarlig i Rødt, er blant dem som advarer.

– Når vi startet med oljeutvinning i Norge var det en bred politisk enighet om at oljeindustrien ikke skulle få dominere norsk industri og næringsliv. Det ble satt klare rammer for hvor mye man kunne investere årlig. Vi skulle ikke gjøre oss avhengige av en type vare, men fortsatt ha en bredt sammensatt industri.

– I dag er situasjonen helt annerledes. Olje- og gassindustrien har fått fullt frislipp. Bare investeringene vokser i en eksplosiv takt. I 2011 ble det investert mer enn 150 milliarder kroner, og SSB anslår investeringene til olje- og gassvirksomheten vil bli på 184,6 milliarder kroner i 2012

– En slik vekst gjør at olje- og gassindustrien blir fullstendig dominerende, ikke bare innenfor industrien, men i hele samfunnet. En slik prioritering av kapital og produktive ressurser gjør at vi har færre ressurser igjen til annen industri, men også til for eksempel offentlige velferdstjenester.

Mens oljeindustrien har skyhøy aktivitet sliter landindustrien i stadig større grad. Vi har den siste tiden sett nedleggelse innafor blant annet treforedling og solenergi.

– I industrien ser vi tydelige A og B-lag. Mens leverandørindustrien til olje- og gassproduksjonen ser for seg en omsetningsvekst på 15% og en sysselsettingsvekst på 10%, regner resten av industrien med en omsetningsvekst på 1% og et fall i sysselsettingen på 3-4%. En utvikling som tar oss lenger og lenger bort fra en fornybar framtid og knyttes oss fast i fossilalderen.

– Til tross for oljeindustriens dominans så lever vi ikke utelukkende av olje. Statsbudsjettet fylles primært av skatteinntekter fra vanlige mennesker som jobber i alle sektorer, mens de direkte inntektene fra olje- og gassvirksomheten pumpes inn i oljefondet.

Volder Rutle mener det er på tide å omstille oss til det vi skal leve av etter olja.

– En reduksjon av olje- og gassvirksomheten må følges med en styrking og oppbygging av nye grønne arbeidsplasser i blant annet kraftforedlende industri, videreforedling av mat og i helse- og omsorgsyrene. Hvis ikke vil vi få en total krise i økonomi og sysselsetting den dagen vi tømmer de siste oljedråpene, sier Volder Rutle.

Nedlagt: Solcelleprodusenten REC må legge inn årene i Narvik. Foto: Statsministerens kontor/CC.

Livet etter nedleggelsen

ARBEIDSLIV

Maren Rismyhr maren@roedt.no

REC ScanCell AS i Narvik starta produksjon av solceller i 2002. En moderne, framtidsretta bedrift med nesten 300 ansatte på det meste. En stor og viktig arbeidsplass i en kommune med 18 000 innbyggere. Så kom overproduksjon og finanskrisen. I Narvik stoppa produksjonen i oktober i fjor. Første desember fikk de ansatte oppsigelsene i hånda.

«Jeg må nok ut av Narvik for å finne ny jobb,» sa Erlend Jensen Sandvoll til NRK i fjor høst da permitteringen kom. Siden den gang har de siste 185 ansatte på solcellefabrikken mista jobben, og i fjor høst fikk Narvik over natta doble sitt antall arbeidsløse. Sandvoll hadde jobba på REC Scancell siden han gikk ut av videregående i 2006. På REC tok han i 2008 fagbrev og ble fagoperatør innen kjemisk teknisk industri. Så stenges fabrikken. Rødt Nytt spør: Hvor blei det av deg, Sandvoll?

– Jeg har for så vidt vært blant de heldigste, svarer Sandvoll. Jeg var under 24 år da jeg blei arbeidsledig. Dermed er hørte jeg inn under NAVs fokusgruppe for unge mellom 19 og 24 år. Nå har jeg fått anledning til å ta påbygging og mer utdanning som kan gi meg jobbmuligheter i framtida. Hvor det blir, veit jeg ikke.

Veien videre

Sandvoll forklarer at mange av dem han jobba sammen med er langt verre stilt, sjøl om det var vanskelig nok også for han den tida det tok før det var i orden med NAV.

– Mange unge fra Narvik har hatt sin første jobb på REC, og noen har truffet hverandre der og stifta bo. Jeg har verken huslån eller familie å forsørge. Det er klart de har det mye verre når de er to som mister jobben. Mange måtte få betalingsutsettelse på huslån.

Men oppi galskapen tok REC også et visst ansvar, mener Sandvoll.

– Da det blei klart at det blei oppsigelser, leide REC inn eksterne konsulenter for å lære oss opp, slik at vi kunne være bedre rusta til å få ny jobb. For eksempel fikk vi trening i jobbintervju og opplæring i å skrive søknader, kort sagt mye mer enn det NAV kunne tilby.

Han forklarer at alternativet til dette hadde vært å oppspøke fylkeskommunens karrieresenter, noe som ville tatt lengre tid.

Oppsagt: Fagoperatør Erlend Jensen Sandvoll er en av dem som mista jobben ved REC Scancell Narvik. Han er også vararepresentant for Rødt i Narvik bystyre. Foto: Thomas T. Khonyong.

Overproduksjonskrise

De fleste REC-oppsegte i Narvik har klart å få seg annen jobb, mener Sandvoll. En del teknikere og ingeniører skal ha gått til oljebransjen i Harstad. Han nevner også kraftlaget. Noen med små barn har brukt muligheten til utvida omsorgspermisjon uten å tape for mange pensjonspoeng.

I forbindelse med permitteringer og oppsigelser av REC-ansatte både i Glomfjord, Narvik og på Herøya, skapte media et bilde av at det var høye lønninger og for mange ansatte som trua den norske delen av REC-konsernet, mener Sandvoll. Det vil han tilbakevise.

– Lønna var ikke årsaken til nedlegginga, sier han.

– Dette handler om et marked som har brutt sammen på verdensbasis. At Kina starta opp og ga egen solcelleproduksjon svært gunstige betingelser, undergravde markedet. Snart lå et helt års produksjon på lager. Det blei produsert dobbelt så mye som det blei solgt. Så kom finanskrisen som fjerna all kjøpekraft. Ingen kjøpte solceller lenger. Med andre ord: Full overproduksjonskrise.

Sandvoll nevner i fleng: BP solar har lagt ned all produksjonen, fra grus til ferdig modul. Q-cell har redusert sterkt i Tyskland. Til og med Kina legger ned.

– Men verden trenger solceller framover, sier han.

– Jeg vil påstå at den bedriften som overlever tre år, vil komme til å tjene grovt. REC-eierne ville ikke satse de pengene. Men regjeringa burde ha trått til. Kompetansen vi har er viktig for framtida. Nå vil den forsvinne. Det er utrolig kortsiktig tenkt.

Helse under press: Etter Samhandlingsreformen blir pasienter utskrevet i ekspresstid. Foto: Alex E. Proimos/CC.

Kostbar samhandling

HELSEPOLITIKK

Maren Rismyhr maren@roedt.no

Fra 1. januar får kommunene dagmulkt for utskrivningsklare pasienter. Om pasienten ikke hentes ut, koster det kommunen 4000 kroner for hvert overliggerdøgn. Reformen pålegger også kommunene å betale 20 prosent av innbyggernes kostnader til sjukehusopphold. 5 milliarder er i år overført kommunene til å dekke denne medfinansieringa.

Kommunene høster nå de første erfaringene. Rødt-leder Turid Thomassen har fulgt Samhandlingsreformen tett.

Hva er erfaringene så langt?

– TV2 henta inn tall for januar fra 14 av landets 19 helseforetak. Oslo og Ahus var ikke med her. I sum hadde da kommunene fått dagbøter på 19,1 millioner kroner. Det tilsvarer noe under 230 millioner på årsbasis. Mye penger for slunkne kommunekasser, sier Thomassen.

– Talla fra Oslo tyder på at pasientene skrives ut mye raskere enn før. 188 flere blei skrevet ut i januar i år sammenligna med januar i fjor, en økning på 29 prosent. For februar var økninga enda større: 380 flere utskrivningsklare pasienter. Det tilsvarer økning på 68 prosent! I seks av femten bydeler er antallet utskrivningsklare mer enn fordobla fra i fjor. Men bydelene har også fått fart på seg. I januar og februar i fjor lå en pasient i gjennomsnitt 5 1/2 døgn på sjukehus etter å være meldt utskrivningsklar. Tilsvarende er pasientene nå ute etter under et halvt døgn.

– Etter sjukehusreformen fra 2001 er det først og fremst penger som teller i helseforetakene. Stykkprissystemet gjør i seg sjøl at det ligger penger i å få pasientene raskt unna. Når sjukehusa i tillegg gis mulighet til å få inn 4000 kroner for hvert «overliggerdøgn», vil det anspore til enda raskere utskrivning, noe talla fra Oslo tyder på. Samtidig har presset på flere kommunale tjenester økt formidabelt.

Helse under press

Hvordan tar kommunen seg av alle de nyutskrevne pasientene?

– Siden en stor del av pasientene er eldre med sammensatte helseproblemer, trenger mange tett oppfølging, pleie og omsorg etter utskrivning. Noen skrives ut mens de ennå er avhengig av sondeemat. Kommunens hjemmetjenester kommer

Rødt-leder: Turid Thomassen. Foto: Kenneth Sortland Myklebust/kolonihaven.no.

under sterkt press, ikke minst hjemmesjukepleien. Pasienter som ikke kan sendes hjem, havner ofte på sjukehjem. Flere pasienter med kompliserte sjukdomsbilder krever både økt kompetanse og flere på jobb, men dette er ikke på plass. Presset på personale og sjukehjems plasser har økt.

Var ikke kommunene forberedt?

– Mange kommuner, som min egen kommune, Lillehammer, hadde lagt planer og mente seg godt forberedt. Så viser det seg at planene ikke kan realiseres. Tempoet i utskrivningene blei så høyt, mangelsen på kvalifisert personell for stort, og det forebyggende arbeidet må vente. Ta eksempelet Vågan. Kommunen ansatte prosjektleder og vedtok planer om lokalmedisinsk senter, flere korttidsplasser, økt bemanning, folkehelseiltak, kommuneoverlege i hel stilling og økt tilsynslegeressurs. Så kom årets medfinansieringsregning fra sjukehuset. På bakgrunn av fjorårets forbruk var den på 13 023 000 kroner. I tillegg skal kommunen betale døgnmulkt for pasienter kommunen ikke klarer å ta i mot fra første dag. Men Vågan hadde bare fått 13,5 millioner fra staten. Da blir det ikke mulig å gjennomføre opprusting av det kommunale helsevesenet og ikke noe igjen til forebyggende arbeid.

Thomassen er også leder av Rødts helsepolitiske utvalg, som vil følge opp Samhandlingsreformen framover.

– Vi vil gjerne høre hvordan det går i din kommune. Vi ønsker erfaringer fra hele landet! Ta kontakt på telefon 22 98 90 50 eller send en e-post til roedt@roedt.no.

Ungdom mot rasisme*

Ny organisasjon: Ungdom mot rasisme.

Ungdom mot rasisme stifta

ANTIRASISME

Fredrik V. Sand fredrik@roedt.no

I mars ble den nye organisasjonen Ungdom mot rasisme stifta. Organisasjonens leder Mina Adampour mener det er helt nødvendig med en ny antirastisk ungdomsorganisasjon.

– Alle i ulike organisasjoner og mindre bevegelser skal ha stor honnør for det antirasistiske arbeidet som gjøres. Men nå er tida inne for å samle ungdoms-Norge, som jobber for mangfold og mot rasisme. Vi trenger en slagkraftig og sterk antirasistisk ungdomsbevegelse som kan mobilisere raskt, som har tillit i samfunnet, og som ikke misbruker den tilliten.

– Det er fortsatt mye rasisme i Norge. Vi ser det på flere områder, fra bolig- og jobbmarkedet til utelivet. Vi lever i en globalisert tidsalder med migrasjon av flere, kompliserte årsaker. Og samtidig, dessverre, mye hat mellom ulike befolkningsgrupper. En hudfarge, en legning, et navn eller en tro skal ikke ha noe å si for de mellommenneskelige forholdene våre. De viktige politiske kampene omkring klimaet, fattigdomsbekjempelsen og finansuroen må ikke drukne i de skapte rasistiske konfliktene oss mennesker i mellom. Vi må stå samla, og slå ring rundt det som forener oss.

Adampour peker på asylopolitikk, antisemittisme og muslimhat som potensielt viktige politiske områder framover.

– På stiftelsesmøtet ble kampene mot den vedvarende antisemittismen, det nye muslimhatet, asylopolitikken og spørsmål om mulig reimplementering av FN's sionismeresolusjon nevnt som mulige, viktige områder for Ungdom mot rasisme.

Organisasjonen har hittil bare vedtatt en formålsparagraf, og jobber med å forberede organisasjonen til sitt første landsmøte, som avholdes til høsten. Adampour slår fast at det er medlemmene som skal bestemme i organisasjonen.

– Vi har kun stifta organisasjonen, og ønsker at medlemmene våre skal bidra til å avgjøre hva UMR skal jobbe målretta for. Vi skal ikke være et styre på 11 kvinner og menn som trer kampsaker nedover våre medlemmer. Jeg har stor tro på at Ungdom mot rasisme vil jobbe for et mer inkluderende samfunn på tvers av egen politisk- og sosioøkonomisk tilhørighet.

Etter stiftelsesmøtet begynner arbeidet med å bygge Ungdom mot rasisme som organisasjon.

– Planen er å være tilstede på ungdomsorganisasjonenes sommerleire med flyers, og forhåpentligvis under skolestarten til skolene rundt om i landet. Primært har vi fokus på de største byene, men med ildsjeler som befinner seg andre steder kan vi nå enda lenger. Styret har besluttet at landsmøtet skal finne sted til høsten, informasjon vil komme fortløpende på vår facebookside. Lokallagsinteresserte kan allerede melde seg på umr.no, det samme kan menige medlemmer. Den antirasistiske kampen trenger alle krefter som finnes der ute, og intet bidrag er for lite.

Sør-Sudan: Den unge nasjonen Sør-Sudan støttes av Norsk Folkehjelp. Foto: Werner Anderson.

Folk forandrer verden

INTERNASJONAL SOLIDARITET

Brage Aronsen brage@roedt.no

– Solidaritetsarbeid ute og hjemme viser tydelig at det er folk som forandrer verden, sier kommunikasjonsrådgiver i Norsk Folkehjelp, Øystein Sassebo Bryhni. Årets 1. mai-aksjon støtter lokalbefolknings kamp for råderett over egne ressurser.

– Dette er et av satsningsområdene i Norsk Folkehjelps internasjonale solidaritetsarbeid. Demokratisk kontroll og forvaltning av naturressursene er under sterkt press flere steder i verden. Multinasjonale selskaper kappes om å kare til seg naturressurser i Afrika, Asia og Latin-Amerika. Miljøet blir skadelidende. Småbønder og urfolk mister sitt livsgrunnlag. Inntektene til de store selskapene kommer ikke fellesskapet til gode. Derfor er det enormt viktig å støtte folks kamp for råderett over egne ressurser slik at de selv kan bygge seg en bedre framtid. Det er solidaritet i praksis, sier Sassebo Bryhni til Rødt Nytt.

– Kontroll over naturressursene har vært viktig for Norges utvikling, og er viktig den dag i dag. Dette var også formålet da hjemfallsretten ble knesatt som prinsipp for norsk vannkraft for hundre år siden og da konsesjonslovgivningen ble utarbeidet for norsk petroleumssektor. For arbeiderbevegelsen er det en bærende idé at det er fellesskapet som eier verdiene, og at godene som skapes skal tilfalle samme fellesskap. Derfor har vi Oljefondet – derfor har vi kontroll over norsk vannkraft.

Sør-Sudan blir særlig framhevet i forbindelse årets 1. mai-aksjonen. Hva er bakgrunnen for dette?

– Sør-Sudan egner seg godt for å eksemplifisere problemstillinga for årets aksjon. Norsk Folkehjelps kartlegging viser at utenlandske selskaper har kjøpt opp landområder tilsvarende Troms fylke. Lokalbefolkninga er knapt blir konsultert. Sør-Sudan har før eskaleringa av konflikten med nord, fått 98 prosent av sine inntekter fra oljeproduksjon. Rettferdig fordeling og demokratisk kontroll over disse ressursene er livsviktig hvis sørsudanerne skal lykkes i å bygge sin nasjon. For det er folk, ikke olje, som bygger landet.

– Pengene vil blant annet gå til å lære opp lokalbefolkninga i hvilke rettigheter de har og hvordan de kan forsvare dem. I Sør-Sudan støtter vi Oil Task Forces som arbeider for å påvirke oljeselskapene og politikken. I Ecuador støtter Norsk Folkehjelp Frente de Defensa de la Amazonia (FDA), en paraplyorganisasjon som organiserer flere av saksøkerne mot Chevron.

Hvordan kan mannen i gata støtte 1. mai-aksjonen?

– Ved å ta godt imot bøssebærerne. Men det er ikke overalt det er bøssebærere. Det går også an å gi 200 kroner ved å ringe 820 44 750 eller overføre penger til innsamlingskontoen 9001 08 76000.

Palestina: palestinerne trenger vår støtte mer enn noensinne. Foto: Omar Chatriwala/CC.

– Reis til Palestina!

INTERNASJONAL SOLIDARITET

Brage Aronsen brage@roedt.no

Det er flere tiår med øyenvitneskildringer som har snudd norsk opinion i forhold til Palestina, mener Palestinakomiteens nye leder Odd Iglebæk.

Iglebæk har bakgrunn som blant annet journalist i Klassekampen og rådgiver i UDI og Utenriksdepartementet. Vinteren 1978-79 var han i Libanon som FN-soldat på UNIFILs feltsykehus nær grensa til Israel.

– Jeg besøkte palestinske institusjoner, flyktningleirer og noen private hjem, fattige og rikere. Samtidig med at palestinerne levde med en konstant trussel om israelske angrep hadde de alle hverdagslige utfordringer med arbeid, utdanning og helse. De levde harde liv, men var veldig imøtekommende, gjestfrie og hjelpsomme. På mange måter lærte jeg mer om verden og menneskelig verdighet dette halvåret, enn jeg noen gang hadde lært før. Som FN-soldater fikk vi en mye bedre forståelse av betydninga av rå makt og militær styrke, forteller Iglebæk.

Feilslått Oslo-avtale

– Norge var tidligere et av de mest Israel-vennlige landene i Vest-Europa. Einar Gerhardsen var for eksempel den første europeiske statslederen på offisielt besøk til den nyetablerte staten. Båndene mellom norske og israelske sosialdemokrater forble ganske tette utover 70-tallet.

– En viktig årsak til endringene i norsk Midtøsten-politikk er at flere tusen nordmenn deltok i UNIFIL-styrkene. Parallelt med dem var det mange norske helsearbeiderne, særlig på 80- og 90-tallet i Libanon, som rapporterte om overgrep mot palestinere. Disse helsearbeiderne har vært og er, en grunnstamme i Palestinakomiteens arbeid.

– Den såkalte tostatsløsninga ble forhandla fram som en del av Oslo-avtalen i 1993. Mange håpet at dette kunne gi en bedre framtid for palestinerne. Jeg var også blant dem, vi var vel nærmeste desperate etter noe som kunne gi forbedringer. Men det tok jo ikke lang tid før vi så at det ikke gikk den veien. Det var Israel som styrte utviklinga, og palestinerne fikk lite å si. De hadde få, om noen, maktmidler.

– Norge er leder av den såkalte, midlertidige giverlandsgruppa for Palestina, og følger nøye utviklinga. Mitt inntrykk er også at norske Midtøsten-diplomater innser at Israel mer og mer blir en apartheidstat, selv om de ikke sier det offisielt.

Hvordan er situasjonen for palestinerne i dag?

– Noen få har fått det bedre økonomisk, men for mange er det fattigdom som gjelder. Særlig gjelder dette flytninger fra 1948 og deres etterkommere. Det er likevel ikke økonomisk bistand palestinere

Palkom-leder: Odd Iglebæk. Foto: Palestinakomiteen.

flest etterspør. Snarere er det internasjonal anerkjennelse og rettigheter. Jeg oppfatter også at det er et voksende ønske blant palestinere om enhet og å redusere splittelsen mellom Hamas i Gaza og Fatah på Vestbredden.

Er det mulig å se for seg en fredsavtale mellom Israel og palestinerne de nærmeste åra?

– Den viktigste forutsetninga er i så fall at vi får en situasjon hvor mange i Israel ser seg tjent med dette. Selv om det er klasseuligheter innad i Israel tror jeg likevel det er langt fram til noen vesentlige interne endringer. Vi må huske at hele Israels eksistens er basert på å okkupere andres land. Men det er også meget viktig med press på Israel utenfra. Det at Palestina får fulle rettigheter i FN og andre internasjonale organer vil kunne ha stor betydning. Her bør de nordiske land være viktige pådrivere.

Boikott en hovedsak

Hva blir Palestinakomiteens hovedprioriteringer framover?

– Først og fremst vil vi trappe opp alle former for boikott av staten Israel. Vi gjør dette fordi stadig flere palestinske sivile organisasjoner ber om det. Det er ikke boikotten i seg selv som er målet. Snarere er det at Israel skal føle seg mer og mer isolert i verden, i sport, i kultur, innafør utdanning, men også økonomisk og politisk.

– Vi vil også bygge breie allianser innad i Norge med fagbevegelse, religiøse samfunn, næringsliv, sivile organisasjoner og politiske partier for å kunne utøve best mulig press mot den norske regjeringa.

Hva kan nordmenn flest gjøre for å støtte palestinerne?

– Det viktigste er å engasjere seg og å skaffe seg kunnskap om hva som er virkeligheten i denne delen av Midtøsten. Reis til Palestina, se hva som skjer, og fortell familie, venner og kolleger hva du har sett, og still krav til den norske regjeringa! Og for all del, meld dere inn i Palestinakomiteen. Vi er snart tre tusen medlemmer, men vi kan bli mange flere.

Palestina: Hva betyr den arabiske våren for palestinerne? Foto: Colorofollia/CC.

Palestinsk vår?

INTERNASJONAL SOLIDARITET

Åsne Hagen asne.hagen@gmail.com

Ei bølge av opprør i den arabiske verda har ruska opp i stivna maktstrukturar. Men har den arabiske våren fått noko å seie for palestinarane?

– Palestinsk ungdom såg at den arabiske våren var i deira favør, meiner Magne Hagesæter frå Rødt. Han viser til Gaza Youth Breaks Out og deira manifest mot splittinga mellom Fatah og Hamas. Rørsla tok initiativ til demonstrasjonar over heile Palestina 15. mars 2011, der hovudbodskapen var palestinsk forsoning og einskap.

Hagesæter peiker på at Jordan og Egypt støttar vestleg-allierte Fatah, medan Syria, Libanon og Iran er maktbasar for Hamas.

– Landa i regionen har alltid forsøkt å dominere den palestinske frigjeringsrørsla, både på godt og vondt.

Endringar forplantar seg

Eit konkret utfall av den arabiske våren, er at tilhøva mellom Egypt og Israel har endra seg. Egypt har myka opp grensekontrollen mot Gaza. Både regimeskiftet i Egypt og internasjonalt press og merksemd om den planlagde Gaza-konvoien har òg bidrege til at Gaza-blokaden er blitt letta på.

Forsoningsavtalen mellom Hamas og Fatah, som blei forhandla fram i Egypt kort etter revolusjonen, ga tilbake trua på ei palestinsk samlingsregjering. Det var tydeleg at revolusjonen hadde råka maktbalansen i heile området.

Eitt år seinare er endringane mindre tydelege. Det einaste kraftverket i Gaza måtte stoppe då Egypt stansa forsyningane av drivstoff. Befolkninga har så lite som seks timar straum i døgnet. Egypt held fram med å halde oppe Israels blokade av Gaza-stripa.

– Regimeskiftet i Egypt var ein veldig viktig inspirasjon, seier Hagesæter. –Egypt er det største arabiske landet, både i geografi og folketal. Det har tradisjonelt vore det viktigaste politiske og kulturelle landet. Men det gamle militæret styrer framleis Egypt, og det vil ta tid før eit nytt Egypt tar form.

Fridom, likskap og brorskap

I Egypt har opprøret under den arabiske våren kome til uttrykk gjennom islamistiske parti, særleg det muslimske brorskapet.

– Desse partia er tydelege motstandarar av korrupsjon. Dei er den einaste reelle opposisjonen,

I Gaza: Magne Hagesæter. Foto: Privat.

og har lenge vore kjent ulovlege av regimet. Dei går inn for frie val, ytringsfridom og økonomiske reformer, og vil bryte med den vestlege politiske og kulturelle alliansen.

Hagesæter meiner at dei same faktorane var viktige for at Hamas vann det palestinske valet i 2006.

– Hamas sin valsiger var også eit resultat av eit protestval. Vesten la opp til at palestinarane skulle røyste på Fatah. Blokaden mot Gaza er straffa for at dei røysta feil.

Symbolske sigrar

2011 var året der UNESCO som første FN-organ anerkjente Palestina som land og ønskte det velkomen som fullverdig medlem. Ein del land har òg oppgradert representasjonskontora for dei palestinske sjølvstyremyndigheitene til ambassadar.

Medan palestinarane har vunne slike små, symbolske sigrar, går det feil veg på bakken. Meir land forsvinn, og fleire busettingar blir bygde. Spørsmålet alle stiller seg, er når det kjem ein ny intifada som reaksjon på fråveret av rettferd og framtidsutsikter.

Hagesæter meiner solidaritetsrørsla må bruke boikott, de-investeringar og sanksjonar (BDS) for å presse Israel. LO bør bryte kontakten med den israelske fagforeningsparaplyen Histadrut:

– Histadrut har tette band til det israelske arbeidarpartiet og statsmakta, og fungerer såleis som ein del av undertrykkingsmaskineriet. Om LO skal vere tufta på solidaritet, må dei bryte alle band til denne organisasjonen.

Sultestreiker: Rødt-medlem Negar Enayati. Foto: Rødt Oslo.

Sultestreiker for Kurdistan

INTERNASJONAL SOLIDARITET

Fredrik V. Sand fredrik@roedt.no

– Hvis du vil se en stats sanne ansikt, må du se hvordan det er i fengslene, sier Negar Enayati. Hun er en av flere kurdere som deltar i en sultestreik utafor Europarådets kontorer i Strasbourg.

Kurdiske Negar Enayati er tidligere bystyremedlem for Rødt i Oslo. Sammen med fjorten andre kurdere har hun sida 1. mars sultestreiket i et fortvilt forsøk på å skape oppmerksomhet rundt kurdernes situasjon. De sultestreikende krever stans i den tyrkiske statens opptrapping av krigen i Kurdistan og stans i vilkårlige arrestasjoner av politikere fra det kurdiske Freds- og demokratipartiet (BDP). Enayati mener EU driver et dobbeltspill overfor kurdene og etterlyser press mot Tyrkia fra EU.

– Samtidig som det kommer mange uttalelser fra EU-hold om demokratiske rettigheter og menneskerettigheter for kurdene leverer EU våpen til Tyrkias krig mot kurdene, forfølger kurdiske flyktninger i Europa og EU-stater bidrar til å stanse kurdiske TV-kanaler.

– Vi vil få fram EUs sanne ansikt. EU har en skjult hånd som dreper kurdere.

Det andre sentrale kravet er at Tyrkia opphever isolasjonen av den tidligere PKK-lederen, Abdullah Öcalan. Han ble kidnappa av CIA i Kenya i 1999 og utlevert til tyrkisk etterretning. Sida da har han vært den eneste fangen på fengseløya Imrali i Marmara-havet ved Istanbul. De siste åtte månedene har han vært fullstendig isolert og har ikke fått ha kontakt med sine egne advokater. Aftenposten har tidligere omtalt Öcalan som vår tids mest isolerte fange.

– Aksjonen vår har en adressat: Imrali. Det kurdiske folket kan ikke skilles fra lederen sin. Det er Öcalan som har bragt sjøltilliten tilbake til det kurdiske folket, sier Enayati.

Samtidig med aksjonen i Strasbourg sultestreiker over 1500 kurdere i tyrkiske fengsler.

– Sultestreiken i fengslene viser at den kurdiske sjøltilliten og stoltheten stadig er på plass. Vårt budskap til den tyrkiske staten er at de ikke kan knekke oss.

– Hvis du vil se en stats sanne ansikt, må du se hvordan det er i fengslene. Sultestreiken er et forsøk på å få Europa til å se hvor forferdelig situasjonen er for det kurdiske folket. Daglig er det noen som dør som resultat av tortur.

– Tyrkia fengsler barn. Gutter voldtas for å knekke selvtilliten deres. Når de kommer ut av fengselet er de svake, forteller Enayati.

Hverken EU-parlamentet eller Europarådets komité for forebygging av tortur har besvart henvendelsene fra de sultestreikende kurdene.

Attac-leder: Benedikte Pryneid Hansen. Foto: Attac.

– Oljefondet må ta tap i Hellas

I midten av mars la Statens pensjonsfond utland (oljefondet) fram sin årsrapport for 2011. Tallene viser at fondet tapte 86 milliarder på finansmarkedene i fjor. Det ble også kjent at oljefondet har stemt mot restrukturering av Hellas' statsgjeld. Attac-leder Benedikte Pryneid Hansen går inn for at oljefondet skal avskrive inntil 80 prosent av sine investeringer i statsobligasjoner og annen statsgjeld i Hellas som tap.

– Dette er gjeld Hellas uansett vil ha svært vanskelig for å betale tilbake. Ved å ettergi gjelda gir en stor europeisk kreditor som det norske oljefondet et viktig signal om at gjeldssanering må bli en viktig del av løsningen på den europeiske valuta- og gjeldskrisen, sier Pryneid Hansen i en pressemelding.

– Ved å omdisponere bruken av oljepenger til realøkonomiske og økologisk bærekraftige investeringer i det globale Sør, i Europa, men også i Norge kan finansministeren og den norske regjeringen yte et tungt bidrag til å få den europeiske og internasjonale økonomien på fote igjen, sier Attac-lederen.

Brage Aronsen
brage@roedt.no

Vant jobben tilbake: Monica Okpe. foto: Rødt Nytt.

NHO anker i Okpe-saken

I begynnelsen av mars vant klubbleder Monica Okpe en knusende seier i Arbeidsretten. Okpe ble avskjediget med begrunnelsen «ureglementert fravær» i tre dager fordelt over tre år. Arbeidsretten kjente avskjedigelsen ugyldig og ga Okpe tilbake jobben på DHL-terminalen på Alnabru. Okpe ble også tilkjent en erstatning på 340.000 kroner.

– Vi har fått medhold i alt som var prinsipielt viktig for oss. Og det er veldig gledelig at Arbeidsretten har blikk for oppsigelsesvernet for tillitsvalgte, uttalte LO-advokat Einar Stueland til fri fagbevegelse etter at dommen var falt.

Nå varsler NHO at de vil anke saken. NHO mener Arbeidsretten gikk ut over sin kompetanse ved å avgi kjennelse om at avskjeden ugyldig. De mener Arbeidsretten kun skal holde seg til det som er tariffstridig. NHO-advokat Kurt Weltzien bekrefter imidlertid overfor Klassekampen at anken ikke kommer til å ha betydning for Okpes arbeidsforhold i DHL.

Brage Aronsen
brage@roedt.no

Joint Strike Fighter: Rødt er mot det norske jagerflykjøpet. Foto: Mike Alexander/CC.

Går mot ny kampflybase

– Den nye forsvarsplanens forslag om en hovedbase for norske kampfly bygger på at Norge skal kjøpe de amerikanske F-35-flyene og at de i hovedsak skal stasjoneres på en base som i realiteten blir en NATO-base på norsk jord. Derfor er vi mot en storstilt utbygging av flyplassen på Ørlandet til dette formålet, sier Rødt-leder Turid Thomassen.

– Rødt har tidligere markert at vi er i mot kjøpet av F-35, fordi de ikke tjener behovene til et norsk forsvar og fordi det vil binde Norge enda tettere opp til USAs militærstrategi. Dette understrekes av at Kongsberg-gruppen gjennom F-35-avtalen også integreres sterkere i den amerikanske våpenindustrien ved å bli dellerandør til flyet, fortsetter Thomassen.

– Rødt er i mot konseptet med en stor kampflybase og kjøpet av nye kampfly, også mot kjøp av JAS Gripen som et alternativ, F-16-flyene kan fortsatt operere fra flere flyplasser innafor et konsept med å sikre norsk suverenitet. Norge kan

Rødt-leder: Turid Thomassen. Foto: Brage Aronsen.

ikke legge opp til en forsvarsstrategi hvor vi satser på å vinne en luftkamp mot stormaktene.

– Vi har bruk for overvåkningsfly og fly som kan foreta avskjæringsmanøvrer. I tillegg må suverenitetshevdelsen i norske nærrområder styrkes med mobilt land- og sjøbasert luftvern i tillegg til det tradisjonelle kystvernet, avslutter Rødt-lederen.

Fredrik V. Sand
fredrik@roedt.no

Landsmøte i Rødt

4. - 6. mai går Rødts 4. landsmøte av stabelen på Håndverkeren Konferansesenter i Oslo. En viktig programpost blir behandlinga av Rødts nye strategi.

– I Rødts programmer kan en lese at vi ønsker å være et parti av, for og med arbeidere. Det er vi ikke per i dag, og vi gjør også for lite for å komme nærmere dette målet. Strategikomiteen mener partiet må reindyrke dette mer enn det vi gjør i dag. Vi må legge om hovedinnrettinga på partiet til å henvende seg direkte til arbeidere, ta opp spørsmålene som arbeidsfolk er opptatt av, og ikke minst bli et viktig parti for de som står oppe i de viktige kampene som foregår i arbeidslivet, sier komitéleder Mari Eifring.

– En viktig del av denne strategien er å være et parti som peker på løsninger som ligger utafor rammene til det systemet vi har i dag. Vi må bli flinkere til å synliggjøre hvordan vår ideologi og politiske plattform gjør oss til et alternativ i politikken, sier Eifring.

I tillegg til strategien er det knytta stor spenning til valgpunktet på landsmøtet. Nominasjonskomiteens foreløpige innstilling er klar og et flertall på fem i komiteen ønsker Bjørnar Moxnes som leder og Mari Eifring som ny partisekretær. Et mindretall på to ønsker at Turid

Komitéleder: Mari Eifring. Foto: Ingar Haug Steinholt.

Thomassen og Beth Hartmann skal fortsette som leder og partisekretær. Joachim Espe er innstilt som ny faglig leder i begge innstillingene.

Brage Aronsen
brage@roedt.no

Ungdomsgaranti: Rød Ungdom frykter økt ungdomsarbeidsløshet. Foto: Andreas Tølfesen.

Krever ungdomsgaranti

RØD UNGDOM ARBEIDSLIV

Marte Teigen marte@sosialisme.no

Nyvalgt nestleder i Rød Ungdom, Ole Mjelstad vil bruke arbeidernes internasjonale kampdag til å fremme faglige krav som bedrer ungdoms rettigheter.

– Nå som Europa herjes av økonomisk krise taper de som ikke allerede har en fot inne på arbeidsmarkedet, med andre ord ungdom og nyutdanna, sier Mjelstad til Rødt Nytt.

Som en følge av den økonomiske krisa er arbeidsledigheten for ungdom økende i mange europeiske land. Før årsskiftet var hver femte ungdom i Europa arbeidsledig, og blant de hardest rammede landene er Hellas, Spania og Portugal.

– Dette er land som har blitt spesielt hardt rammet av den økonomiske krisa. I Spania er nær halvparten av ungdommer mellom 16 og 25 uten arbeid, sier Mjelstad, som mener det er viktig at disse landene satser på offentlige tiltak som bedrer ungdoms plass i arbeidsledighet.

Nødvendig politisk nyorientering

– Her mener jeg at ungdomsgaranti er et godt tiltak. Vi står overfor et mye hardere arbeidsliv og risikerer at en ny generasjon spilles bort. For å unngå dette kreves en politisk nyorientering og en forsterka innsats for arbeidslivet, både fra politiske partier og fagbevegelsen, forteller Mjelstad, som mener dette ikke bare er nødvendig i Sør-Europa, men også i Norge.

Med krisa som bakteppe oppretta NHO prosjektet Lærebedrift 2010, med formål om «å opprette flere nye lærebedrifter, sikre tilstrekkelig med lære plasser og øke statusen til lærebedriftene.» Dette ble videreført med Aksjon lærebedrift. I fjor sommer ble det overskrifter i avisene da kunnskapsminister Kristin Halvorsen (SV) sa at hun ikke ville lovfeste retten til lærlingplass, kun ha en nullvisjon om yrkesfagelever uten lærlingplasser.

– Realiteten er at i 2011 sto 3000 elever uten mulighet til å fullføre den utdanninga de hadde begynt på på grunn av for få lære plasser. I økonomiske krisetider betyr Halvorsens nullvisjon null for ungdom utenfor arbeidslivet. Retten

RU-nestleder: Ole Mjelstad. Foto: Åsmund Sunde Valseth.

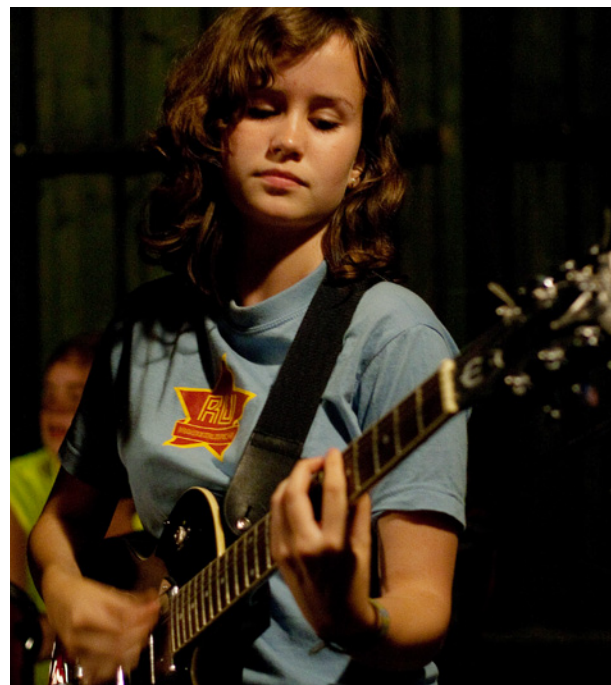
til fagopplæring i bedrifter må lovfestes, sier Mjelstad.

Lovfesta rett til lærlingeplass

– Kravene om lovfesting av lære plasser og en reell ungdomsgaranti har støtte fra LO, og burde ha en like naturlig plass på regjeringas budsjettskonferanse som Sigbjørn Johnsens moderasjonsformaninger. De første som må gå når kapitalen er i motbakke er de ufaglærte og de uten lang arbeidserfaring. I stedet for at regjeringen gir lån til EU (eller hellas? LOL) som ikke gagnar folk flest burde man heller investere i nye arbeidsplasser, både her hjemme og lenger sør på kontinentet. Vi trenger kriseløsninger som gagnar folk flest, ikke finanskapitalen.

– EU-kommisjonen har gått inn for ungdomsgaranti. Unge skal i jobb, studier eller jobbtrening fire måneder etter avsluttet obligatorisk skole. Når dette er noe som diskuteres på høyt nivå i EU-kommisjonen burde det i hvert fall være mulig for Norge å innføre ungdomsgaranti.

– Torbjørn Jagland har tidligere uttalt at han mener det er merkelig at ungdom ikke gjør opprør mot en så urettferdig verden. Det er et Jagland-sitat det for en gangs skyld er all grunn til å ta på alvor. Ikke fordi all ungdom ikke liker kapitalisme, men fordi kapitalismen ikke liker ungdom. Rød Ungdom mener derfor at den beste ungdomsgarantien krever et annet økonomisk system, avslutter Mjelstad.

Sommerleir: Sommerens vakreste eventyr. Foto: Åsmund Sunde Valseth.

Sommer, sol og feminisme!

RØD UNGDOM SOMMERLEIR

Marte Teigen marte@sosialisme.no

Siste uke i juli arrangerer Rød Ungdom sommerleir på Gulsrud leirsted ved Tyrifjorden. Leirens tema er feminisme, og leirsjef Marie Sørhaug er godt i gang med planlegginga.

– Dette åpner for mange interessante foredrag og diskusjoner, forteller Sørhaug, og ramser opp forskjellige tema som det kjønnsdelte arbeidslivet, revolusjonære kvinner, internasjonal kvinnekamp og kvinner i kulturen.

– Vi skal virkelig la kvinneperspektivet gjennomsyre hele uka! Jeg mener det er viktig å lære seg å se kvinner og deres rolle i alle deler av samfunnet. Kvinneundertrykkinga vises ikke bare på lønnslippen, men også i sosiale strukturer i samfunnet. Denne typen underordning kan være vanskeligere å se enn den reinte økonomiske, men den er fortsatt viktig å diskutere, sier Sørhaug.

– I tillegg organiserer vi sjølsagt praktiske verksteder som grafittkurs, bandverksted og leiravis. Også dette kommer til å ha ekstra fokus på jenter i år. Et av de viktigste formålene med leiren er å få jenter til å faktisk delta aktivt, forteller Sørhaug og legger til at det vurderes en egen studiesirkel for jenter.

– Det er viktig å gi jenter politisk selvtilitt på alle områder, enten de er på sommerleir for første eller femte gang. Derfor vurderer vi egen studiesirkel for jenter, for å gi de mulighet til å diskutere mange politiske temaer med mange jenter.

Sørhaug har også planlagt tilbud for gutter på leiren, slik at også de kan engasjere seg for kvinnefrigjøring.

– På årets sommerleir skal vi arrangere guttekurs for første gang på mange år. Dette er ikke for å lære gutter rett eller gal oppførsel i forhold til deres kjønn, men for å gi dem mulighet til å diskutere problemstillinger som møter unge, mannlige feminister i dag. Her er det også duket for mange gode diskusjoner.

Leiren er Rød Ungdoms første ordinær sommerleir siden tragedien 22. juli. Sørhaug tror angrepet på Utøya kommer til å diskuteres på leiren, men at deltakerne også kommer til å fokusere på mye annet.

– For mange kommer det nok til å bli en spesiell sommerleir, men vi håper vi kan samles rundt god politikk, kultur og samhold, avslutter leirsjefen.

ANNONSE:

NY BOK OM KRISA:

Kun
140,-

Mange observatører – også på den politiske venstresida – ser på økonomikrisa som ein tragedie som kunne vore unngått, ein tragedie som kunne vore hindra ved hjelp av politiske inngrep. Hadde berre finansmarknadane vore betre regulerte!

Guenther Sandleben kritiserer teoriene om «finanskapitalens dominans» som årsak til krisa, og viser korleis krisa oppstod i produksjonen. Det er omvendt: Krisa i produksjonen skapte krisa i finansmarknaden. Det er ei systemkrise.

Sandleben forklarar utviklinga frå bustadlånkrise i USA til massearbeidsløyse og statsgjeldkrise i ei rekke land. Han viser korfor krisa kan føre til statskonkursar, og skisserer dei svære skakingane som kan bli følgjene av dette.

Sandleben viser kva for politiske konsekvensar det får om arbeidarrørsla byggjer på den eine eller den andre kriseteorien. Boka er eit forsvar for og ei aktualisering av Marx sine kriseteoriar.

Kjøp boka på MARXISME.NO

HVA SKJER?

4. - 6. mai
LANDSMØTE I RØDT

Håndverkeren Konferansesenter, Oslo.
www.roedt.no

10. mai
DEBATT OM PAPIRLØSE ASYLSØKERE

Litteraturhuset, Oslo.
www.litteraturhuset.no

11. mai
SOLIDARITETSFESTIVAL

Storelogen i Kvarteret, Bergen.
www.latin-amerikagruppene.no

2. - 3. juni
LANDSMØTE I FOLKEAKSJONEN OLJEFRITT LOVESE

Kabelvåg Videregående skole.
www.folkeaksjonen.no

8. - 10. juni
EUROPEISK ATTAC-SAMLING

Solidaritetshuset, Oslo. www.attac.no

10. juni
SOLIDARITETSFESTIVAL

Revolver, Oslo.
www.latin-amerikagruppene.no

Tips oss om aktuelle arrangementer!
Send en e-post til brage@roedt.no.

ANNONSE:

KRISA: Forstå og slåss

Kommer Norge til å gå klar av den økonomiske krisa? Hva slags økonomisk politikk er mulig i Norge? Les mer i dette heftet fra Rødt! med artikler av Turid Thomassen, Torstein Dahle, Johan Petter Andresen og Dennis O'Neil.

Kun
50,-

Heftet kan bestilles på MARXISME.NO

ANNONSE:

FRA TIDSSKRIFTET RØDT! 1. mainummer

Les blant annet Torill Nustad om fagbevegelsen og kampen om likelønn, Arne Byrkjeflot om tariffoppgjøret, Geir Christensen om Arbeiderpartiet og classesamfunnet, og Roar Eilertsen om Rødts skattepolitikk.

Tilbud til nye abonnenter:
kr 150 for et år.

MARXISME.NO

Kun
75,-

ANNONSE:

FOLK
FORANDRER VERDEN!

**STØTT 1. MAI-
AKSJONEN!**

**MED LOV OG
RETT SKAL
LAND BYGGES!**

ÅRETS 1. MAI-AKSJON STØTTER
LOKALBEFOLKNINGERS KAMP FOR
RÅDERETT OVER EGNE RESSURSER.
FOR DET ER DEMOKRATIET OG IKKE
OLJA SOM BYGGER LANDET.

GIVERTELEFON:
820 44 750 (200KR)

Norsk Folkehjelp

Bli medlem i Rødt!

Rødt står på arbeidstakernes side. Er du opptatt av faste ansettelse, lik lønn for likt arbeid og kampen mot sosial dumping? Ønsker du et samfunn der folkemakt er viktigere enn pengemakt? Bli med i Rødt!

Rødt, Osterhaus' gate 27, 0183 Oslo / roedt@roedt.no / www.roedt.no / 22 98 90 50

Send SMS:
RØDT + navn
og adresse
til 2434

Abonnér gratis på **Rødt** **Nytt**

Roedt.no